

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.707.051
доктору наук з державного управління,
старшому досліднику
Аліні ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО
Національний університет цивільного
захисту України

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора Кравчука Олега Вікторовича на дисертаційну роботу Синишина Михайла Миколайовича «Публічне регулювання розвитку безпеки державного кордону України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Актуальність теми дослідження обумовлена тією обставиною, що кардинальні геополітичні зміни останнього десятиліття істотно трансформували систему міжнародних відносин, привели до нової геостратегічної ситуації, для якої характерне активне суперництво різних центрів сили за вплив у світі, збільшення числа озброєних конфліктів, що гостро ставить питання про міждержавні кордони.

Однак комплексного дослідження з проблеми сукупності адміністративно-правових стосунків, що складаються в процесі забезпечення режиму функціонування державного кордону в аспекті захисту національних інтересів держави в прикордонній сфері не було здійснено. Потребують удосконалення зміст, форми і методи роботи офіцерів з застосування методів аналізу ризиків; не визначено критеріїв та показників оцінювання професійної готовності прикордонників до застосування цих методів в оперативно-службовій діяльності та публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи за темами «Розробка

наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (ДР № 0112U002587), що розробляються навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України. Особистий внесок автора – запропоновано організаційно-правовий механізм публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Мета, що сформульована автором та логічно відображає суть роботи, полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України.

Перейдемо до змісту дисертаційної роботи.

Після вступу, який написано в повній відповідності до вимог МОН України, дисертант перший розділ присвятив систематизації теоретико-правової природи і суті державної території і державного кордону, визначено сутність та загальне значення публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України. правова природа і функціональна спрямованість управлінської діяльності у сфері охорони державного кордону (стор. 21 – 69).

У другому розділі «Оцінка публічного регулювання безпеки державного кордону України» – окреслено основні аспекти організаційно-правового механізму публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України, проаналізовано організаційно – правовий механізм публічного регулювання у сфері забезпечення режиму функціонування державного кордону та методичні основи міжнародно-правового оформлення державного кордону України (стор. 70 – 118).

Логічно дисертацію завершує заключний третій розділ «Удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України» – в якому обґрунтована правова основа реформування публічного регулювання державного кордону України, визначені шляхи вдосконалення організаційно-

правового механізму публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону, виокремлені основні методи підвищення ефективності організаційно-правового механізму публічного регулювання державного кордону України. (стор. 119 – 166).

Розділи власних досліджень адекватно розкривають поставлені задачі містять посилання на власні публікації.

Новизна наукових положень дисертаційного полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

вперше:

- обґрунтовано напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону, як сукупності адміністративно-правових засобів дії на громадські стосунки, що виникають у зв'язку із забезпеченням належної охорони державного кордону України, за допомогою яких відбувається впорядкування і захист цих правовідносин, встановлення прав і обов'язків учасників управлінського процесу по забезпеченню національних інтересів в прикордонній сфері;

удосконалено:

- методи підвищення ефективності публічного регулювання державного кордону України, як управлінської діяльності, здійснюваної в області захисту державного кордону, що представляє за своєю природою цілеспрямовану, організуючу і регулюючу дію, здійснювану в загальнодержавному масштабі спеціально створюваними суб'єктами виконавчої влади при рішенні проблем, пов'язаних не лише з підтримкою обороноздатності країни, забезпеченням державної безпеки, територіальної цілісності і незалежності, з охороною економічних основ держави, пов'язаних із забезпеченням нормального функціонування економіки в цілому;

- аспекти організаційно-правового механізму публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України, як процес постійного прогресуючого розвитку, досягнення нового якісного стану, що дозволяє своєчасно і адекватно реагувати на загрози безпеки країни в прикордонній сфері, забезпечити надійний захист її інтересів на державному кордоні і в прикордонному просторі;

набуло подальшого розвитку:

- систематизація основ міжнародно-правового оформлення державного кордону України, як дії геополітичних реалій на процеси і явища, що відбуваються на кордоні і в прикордонних територіях, які дозволять визначити пріоритетні напрями прикордонної політики з урахуванням системного впливу геополітичних чинників;

- публічне регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України що ґрунтується на загальних закономірностях і принципах, має певну специфіку і реалізується в прикордонній сфері, яка безпосередньо пов'язана з питаннями територіального розмежування, здійснення заходів охорони кордону та проведення прикордонної політики як цілеспрямованої діяльності держави з забезпечення національних інтересів і безпеки в прикордонному просторі.

Окремою позитивною рисою дослідження є те, що побудова дисертантом положень роботи була зроблена на базі використання здобутків соціологічної, економічної, правової думки, що відносяться як до минулого, так і сучасного періодів забезпечила достовірність і обґрунтованість цих положень. Доведення багатьох пропозицій і концептуальних положень до рівня їх практичного запровадження, тобто переведення їх у ранг розробок, позитивні відгуки стосовно запровадження результатів дисертаційного дослідження – це є важливим доказом їх достовірності та обґрунтованості.

Наукові положення, розроблені дисертантом, базуються на використанні відповідних методів наукових досліджень та використанні фундаментальних положень економічної теорії та теорії державного управління, інших наук, що також підтверджує достовірність та обґрунтованість наукових положень представлених в дисертації.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, у тому числі – 6 статтях в наукових фахових виданнях, із них 1 стаття – в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 85 др. арк.

У наукових працях в повній мірі віддзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації.

Дисертаційна робота подана за традиційною схемою, викладена українською мовою на 213 сторінках друкованого тексту. Вона складається вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Список використаних джерел налічує 324 найменувань, що дозволило автору запропонувати ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих на основі вивчення цієї значної кількості наукової літератури з даної проблематики.

Зауважень, щодо оформлення дисертаційної роботи немає. В цілому робота написана літературною українською мовою, легко читається і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування сучасних засад публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України.

Теоретичні напрацювання та практичні пропозиції автора використовуються в роботі 5 прикордонного загону Державної прикордонної служби (довідка про

впровадження № 12.009 вик.-19, від 22.11.2022), також пропозиції автора стосовно забезпечення безпеки державного кордону з урахуванням сучасних умов застосовуються в роботі Управління єврорегіональної співпраці Закарпатської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження від 01.12.23 № 201/01-06).

Теоретичні пропозиції автора дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес Національного університету цивільного захисту України при підготовці навчально-методичного забезпечення дисциплін за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, спеціальність 281 – Публічне управління та адміністрування, галузь знань 28 – Публічне управління та адміністрування: «Державна політика: аналіз та механізми впровадження» та «Сучасні геополітичні процеси: світ і Україна» (акт впровадження № 4 від 27.01.2023).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В процесі рецензування дисертаційної роботи роботу Синишина Михайла Миколайовича «Публічне регулювання розвитку безпеки державного кордону України» виникли такі зауваження та побажання:

1. Здобувач, виходячи з мети і завдань дослідження, цілком доречно у першому розділі дає визначення дефініції «публічне регулювання забезпечення безпеки державного кордону». Втім, у ході викладення матеріалу дисертації, автор це поняття розглядає знову декілька разів. Можна зрозуміти здобувача у прагненні якомога детальніше дослідити цей феномен з урахуванням точок зору вітчизняних та зарубіжних видатних науковців. Проте, на мою думку, доцільно було б більш системно оптимізувати викладення матеріалу щодо цього базового поняття.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям до формування інноваційного підходу щодо основи міжнародно-правового оформлення державного кордону України, але, автором не надано власної оцінки, коли запропоновані напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону, може бути ефективно втілено в Україні.

3. Наведені в дисертаційному дослідженні висновки висвітлюють глибину досліджуваної проблеми, викладені в логічній послідовності, а пропозиції достатньо обґрунтовані й відповідають українським реаліям. Однак з дисертації залишається незрозумілим які методи підвищення ефективності публічного регулювання державного кордону України, визначено у дослідженні.

4. Аналізуючи етапи формування публічного регулювання безпеки державного кордону, автор не всі свої пропозиції доводить до рівня конкретних методичних рекомендацій. Це значно б підвищило рівень наукових здобутків автора, при цьому інколи дисертант захоплюється переказом змісту нормативно-правових актів з зазначеної проблеми.

5. В дисертації дуже обмежена кількість графічних даних, зустрічаються певні стилістичні недоліки.

В той жє час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Синишина Михайла Миколайовича.

Загальний висновок по дисертаційній роботі. Дисертаційна робота Синишина Михайла Миколайовича «Публічне регулювання розвитку безпеки державного кордону України» є завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно автором на актуальну тему. Робота містить теоретичні розробки та практичні пропозиції, спрямовані на удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України.

Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», а саме: вона виконана на актуальну тему, сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та мають практичну значущість.

Виходячи з вищевикладеного вважаю, що дисертаційна робота Синишина Михайла Миколайовича «Публічне регулювання розвитку безпеки державного кордону України» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та

адміністрування» та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 року № 44, а її автор, Синишин Михайло Миколайович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

професор кафедри кримінального права
та процесу юридичного факультету
Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова
доктор наук з державного управління, професор

Олег КРАВЧУК

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ

провідний фахівець відділу кадрів
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова

Олена КОВАЛЬ

«04» січня 2024 р.